

\_\_\_\_\_

էր ներկայացրել թիւրքայի իրերի դը-  
րութեան մասին: Մուրադ էֆէնդին  
նախ գնացել է Անատոլիոյ, որտեղից  
և մի նամակ է ուղարկել Ներսիս-  
ի, իսկ մի նամակ էլ ֆինանսներէ մինիս-  
տրին, որին հաղորդում է, թէ ինքը  
հրաժարուել է իւր պաշտօնից: Սեւա-  
ստպոլից նա գնացել է Պարսիզ, ուր  
գտնուում է այժմ:

ՅՈՒՆԱՅ ՊԱՏՐԻԱՐԻԻ ՀՐԱՌԱՐՈՒՄԸ

«Cölnische Zeitung»-ի Կ. Պոլսի յայն  
թղթակիցը գրում է այդ թերթին, թէ  
յառնաց պատրիարքը հրաժարական է  
տուել: Բ. Դուռը պահանջել է, որ պատ-  
րիարքը յանուն թիւրքայում բնա-  
կուող բոլոր յայնքի ոտորադէ, թէ  
նրանք գոհ են թրքական իշխանու-  
թիւններից, սակայն պատրիարքը՝ հա-  
մաձայն իւր սինդակատների այդ մա-  
սին ունեցած կարծիքին՝ հրաժարուել է  
այդ պահանջի, կատարելուց:

Առաջիկայ 1896 թ. Շոր-Դարին  
նոր քաժանորդ գրողները կա-  
րող են Շոր-Դար-ի համարները  
ստանալ գրողնոր օրից:

ՔՐՈՆԻԿՈՆ

ՎԱԿԱՐՇԱՊԱՏԻՑ.—Հոկտեմբերի վեր-  
ջերին տեղի հասաւ Ստրասբուրգի տա-  
խարհագրական ընկերութեան նոյնա  
գաւը: Մասին 30-ական թուականների  
երկարաժամ ժամանակ տեղի ունեցած  
արտաթիւումը ուսումնասիրելու հա-  
մար նա գնաց Ալսաս իւր հետ տանե-  
լով Գեորգիան ճեմարանի ուսուցիչ պ.  
Ս. Կանայեանցին, իբրեւ այդ կողմերին  
ծանօթ մարդ: Պ. գիտնականը հարց-  
ու-փորձ անելով երկու ծերունիներին,  
որոնք միակ կենդանի մնացած վկա-  
ներն են, եկել է այն եզրակացու-  
թեան, որ Ալսասի կրօնամասն ժամա-  
նակ Մասիսը թէ հրաբխային գործու-  
նէութիւն է ունեցել և թէ երկրաշարժ.  
Պ. գիտնականը բազմ ունեցաւ ներ-  
կայանալու Վ.Տ. Հայրապետին և այս  
օրերս յետ դարձաւ:

Դեկտեմբերի 10-ին, կիրակի, երե-  
կոյան ժամը 8-ին, թիւթիսի 5-րդ քա-  
ղաքամասում, Բեթլեհէմի փողոց փողոց  
ցում հրացանի գնդակով սպանուեցաւ  
մի քաղաքացի ոստիկան (գործող): Սպանողները երկու թուրք փոխա-  
կաններ էին, որոնցից մէկին ձեռքին  
հրացան կար, միւսին ձեռքին դաշույն:  
Բռնելու նպատակով նրանց հաղածու

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

ԳՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ԱՅԻՆՈՒԹՅՈՒՆ

ԱԼԷԿՍԱՆԴՐ ԴԻՄԻՏՐ ՈՐԴԻՆ

Յրանխական տպի քաղաքակրթու-  
թեան պատմութեան ընթացքում որոշ  
աչքի է ընկնում այն հանգամանքը, որ  
այդ քաղաքակրթութեան զարգացումը  
առաջ է գնացել ոստիկանների մի ծա-  
րից միւս ծառը, միշտ մի ծառայե-  
լու թիւներից գէպի միւսը: Առկայիտան  
յատուկ է եղել այս տպի կեանքին: Այս  
այս երկուքը անշուշտ պէտք է վերա-  
դրել մի կողմից Յրանխապետ ուսու-  
թականների, որ գիտէ շատ  
սթափուել ու հասկանալ, և միւս կող-  
մից նրա թիւքի և անհամբիւր բնա-  
կութեանը, որը գուրդ է տուել հե-  
ռառնութեանը:

Յայտնի է, որ միջին դարերի խա-  
ւարը, պապական եկեղեցու բռնութիւ-  
նը ու նրա փայփայած կոյր հաւատը  
Յրանխապետ աւելի պատրաստի հող գը-  
տան, քան թէ մի ուրիշ երկրում: Սակայն  
այդ միտնոյն խորը աստուածապաշտ

էին մի խումբ ոստիկաններ, բայց սպա-  
նուողը այդ հալածող ոստիկաններից  
չէր, այլ մի ուրիշ ոստիկան, որ՝ գործին  
անտեղեակ՝ այդ միջոցին հանդիստ գա-  
լիս էր դիմացից: Չարագործները եր-  
կեղից երկի կարծիք են, թէ այդ ոս-  
տիկանն էլ գալիս է իրենց բռնելու,  
ուստի տուել սպանել են: Հալածող ոս-  
տիկաններին աղոյզեցաւ թուրքերից  
մէկին բռնելու, իսկ միւսն անյայտա-  
ցաւ:

Կիրակի, դեկտեմբերի 10-ին, երեկո-  
յան ժամը 5-ին, Վերայում գտնուող  
գլխաւորին ապստամբարանի դահլիճում  
ժողովրդական ձիւ ընթերցանութիւն  
կայացաւ: Դահլիճը գրեթէ լի էր: Ուն-  
կեղիքները մեծ մասամբ հասարակ դա-  
սակարգի մարդիկ էին, կային զինուոր-  
ներ, մի երկու գլխաւորներ, մի ու-  
սանող և աշակերտներ: Դասախօսու-  
թեանը ներկայ էին և միւսանի ինտելի-  
գենտ կապալ, կային և հասարակ դա-  
սակարգի կանայք: Ընթերցանութեան  
նիւթը կազմում էր բնագաւ (գիթաու-  
րիտ) հիւանդութիւնը: Կարգում էր  
գիտութեան բժիշկ պ. Օստրովսկին  
մի գրքովից, որ հեղինակել է մի կին  
բժիշկ, (կարծեմ Ռաշկի) գիւղական  
բնակիչների համար: Յարգելի պ. բժիշ-  
կը բացատրում էր իւր կարգադրածը և  
ուսելացնում էր միւսանի մանրամասնու-  
թիւնները: Թէ պ. բժիշկը բացատրու-  
թիւններ և թէ գրքովի (գիթաուրիտի  
մասին) բովանդակութիւնը շատ պարզ  
և հասկանալի էին: Ընթերցանութիւնը  
տեղի մի ժամ և բոլորի վրայ լաւ տպա-  
ւորութիւն թողեց:

ՍԱԼԻԱՆԻՑ.—Սալիանի դաւառի Ա-  
բար Բալդուինի թրքաբնակ գիւղում,  
անցեալ նոյեմբերի 28-ի գիշերը, շաւա-  
խից Նոյր և նրա հարազատ եղբոր որ-  
դիք՝ Յարութիւն և Նիկոլ Սահակեանց-  
ների սպանութեան մասին արդէն հա-  
ղորդուեցաւ ձեռն Շառախուց, ուր տա-  
րել էին դժբաղդ զոհերի դիակները հո-  
ղին յանձնելու:

Աբար-Բալդուինի գիւղը ունի աւելի  
քան 100 դերդաստուն, և դժբաղդ  
Սահակեանցների տունն ու խանութը  
այդ գիւղամիջում լինելով, չընկալա-  
տուած է 9 դերդաստուն հարկանե-  
րով: Ինչպէս որ նոյն հարկաններն ու  
ամբողջ գիւղացիք են խոսում և ինչ-  
պէս որ ստուգւում է Սահակեանցների  
տան և խանութի բակում թափուած  
այնպիսի հրացանի դատարկութեան փա-  
փուշներից, 40 անգամից աւելի հը-  
րացան է արձակուած զոհերի վրայ:  
Այդքան անգամ հրացան արձակել, ի

Յրանխան էր, որ ԺԸ-րդ դարու իւր  
սկիստիկներին ձեռքով ծաղրի ու հեզ-  
նութեան առարկայ դարձնելով հասար-  
կ ու նրա հեղինակներին, այն աստիճան  
անձնատուր եղաւ մտքի (l'esprit) գո-  
րութեանը, որ աստուածացրեց այն և  
ընկաւ անաստուածութեան (athéisme)  
մէջ:

Յրանխապետն էր, որ Ֆեօդալա-  
կան կազմակերպութեանց բուրժուաները  
ստեղծեցին իրենց միապետական իշ-  
խանութիւնը, որը անմիջապէս փո-  
խուեց ըստ ամենայնի նրբացած մի  
այնպիսի բռնակալութեան, որի գոյու-  
թեան և կոռուպտիւրական սկզբունքը  
արտայայտուեց Լուդովիկ ԺԻ-ի ար-  
տասանած «L'état c'est moi» (պետութիւ-  
նը ես եմ) խօսքերով: Դա մի ծանր  
չըջան էր, երբ ամբողջ Յրանխան ապ-  
րում էր միայն Արեթաւորի համար  
և ամբողջ Ֆրանսիական ժողովուրդը,  
ճնշուած ու սարկացած վերջին աղքա-  
տութեան մէջ, աշխատում էր Վերայ-  
լի չուրը աւելացնելու միայն Սակայն  
հենց նոյն այս ստրկացած Յրան-  
խան մի քիչ յետոյ, բռնութեան  
չղթաներից հաղել սթափուած, էլաֆաթ  
էր բարձրացնում իւր թագաւորի:

հարկէ, քիչ ժամանակ չէր պահանջիլ,  
իսկ դրանից ոչ պակաս ժամանակ էլ կը-  
տէր խանութի ապրանքների հաւաքե-  
լու, կապուել և ձիւրի վրայ բարձելու  
գործը: Սակայն ահա մի ուշադրութեան  
արժանի հանգամանք, որ այդքան ժա-  
մանակում հարկաւորը զերգաստուելից  
և ոչ մէկը օգնութեան չէ հասնում, և  
այժմ էլ այդ թուրք հասարակութիւնը  
միաբերան պատուախանութ է, որ չա-  
րագործներին ոչ տեսիլ և ոչ էլ ճանա-  
չում է: Ինչ վերաբերում է այդ անա-  
րատ հասարակութեան խաղաղութիւն  
և շահերը... պաշտպանող գիւղացի-  
տին, նա էլ պատասխանում է, թէ ին-  
քը նայն գիշերը գիւղից բացակայած է  
եղել:

Տեղական ոստիկանական պ. պրիստաւը  
այդ եղեւնագործութեան հեղինակներին  
տնուում վից թուրքերի ձեռքակալի  
և ուղարկել է Սալիանի քննիչին: Այդ  
թուրքերի մասին կազմուած ոստիկա-  
նութեան արձանագրութիւնը տակուին  
զուրկ է եղեւնագործութիւնը հաստա-  
տող փաստերից:

Լուսաւորութեան միինստը դրաֆ  
Դեկտեմբրի հանդուցեալ ամուսնի, մայ-  
րաքաղաքի թիւթերի անցում, 48,000 ռ.  
է կտակել Լապարեան ճեմարանում մեց  
թոշակաւոր պահելու համար: Բացի  
դրանից, 10,000 ռ. կտակել է Պետեր-  
բուրգի հայոց եկեղեցուն, 40,000 ռ. էլ  
եկեղեցապատկան տան մէջ տպա-  
նաւարան հիմնելու չքաւոր պաւաւ  
կանանց համար:

ՆՈՐ-ՆԱԽԻՋՆԻԱՆԻՑ.—Ս. Խաչ վան-  
քի վանահայր արժ. Նիքիմ վարդ. Սու-  
քիանանը, ինչպէս հաստատ աղբւրից  
տեղեկանում ենք, հրաժարական է տու-  
ել, բայց չգիտենք ինչու: Նրան արժ.  
հայրն էլ կամենում է դարձնել տեղի  
հինանայի միւսուորսնութեան ժամա-  
նակ կատարելիքը ձեռնադրութեան  
Խալիսկոպոստացուների ցանկի մէջ մըտ-  
նել: Տեղեկանում ենք, որ հրաժա-  
րականը դեռ չի ընդունուած:

Գրաթղթի տակով, արդէն մնում  
է 1896 թուից աւելացնել նահանգա-  
պետների ռոճիկը մինչև 8,000 ռ.,  
իսկ փոխ-նահանգապետներին՝ մինչև  
4,500 ռ.:

Ս. ԷՄԻՆՆԻՑ.—Ճեմարանում ս.  
Թադէոս և Բարդուղիմէոսի տօնը ըստ  
սովորականին տօնուեց, Ճեմարանում  
մինչև այժմ եղել է երկու գրականական  
երկույթ. մէկը տուել են լսարանից, իբրեւ  
օրինակ, միւսը՝ բարձր դասարան-

իշխանութեան կամ, աւելի ճիշտ ասած,  
անիշխանութեան հազար ու մի ծրա-  
դրերի հոգաւում, իսկ ժողովուրդն էլ,  
պատու տալարէջ տալով իւր ճնշուած  
հոգւո ըրող կողմերին, բարոյական  
այնպիսի աղմի մէջ էր թաւալում, ըն-  
տանեկան և հասարակական վարք ու  
բարքի այնպիսի տպականութեան և զազ-  
լալի պատկերներ էր ստեղծում, որպիսին  
մէկ էլ հանգիստում ենք հուլիսական  
հասարակութեան նման օրերում ձնա-  
չուած հոգւո և մտքի արագ ու բռնու ըն-  
թափումից առաջ կաւ մեծ յեղափոխու-  
թիւնը, սակայն որը վերջացաւ նրանով,  
որ Յրանխան իւր «codex»-ը գրեց Նա-  
պոլէօնի ոտքերի տակ և խաղաղեց նո-  
րից այդ նոր բռնաւորի ձիւրաներում,  
որպէսզի մի քիչ յետոյ պարձնալ խոր  
տակի բռնակալութիւնը և հոգակի հա-  
սարակապետութիւն:

Գրականութեան էլ, որ ժողովրդի  
հոգեկան ամբողջ կեանքի պատկերն է  
և ձայնը, Յրանխապետն նոյն այդ իրար  
յաջորդող չըջանների և ծայրայեղու-  
թիւնների խաղաղէք էր դարձած, ինչ-  
պէս և ժողովրդի կեանքը: Տրուաբուր-  
ների ժողովրդական ազատ երգերը  
խիղորեցին Յրանխալի կրթութեան

ցիք: Այսպէս յաջորդաբար պիտի տան  
և միւս դասարանից: Արժ. հայր Կա-  
միտասի թիւթիս գնաւուց յետոյ կոնս-  
նաւոր երգեցողութիւն երբէք չենք  
լսել. գտնէ ս. Էջմիածնում լինէր մի  
ինչպէս լսում ենք, հայր Կամիտասի  
հիւանաւուց յետոյ, երգեցողութեան-  
ձայնագրութեան ուսուցիչ չլինելու  
պատճառով, այդ կարեւոր առարկան չի  
ուսանդուած ճեմարանում:

ՄԵՆՎԱՐԱՔԻԼԻԱՍՏԻՑ.—Ներկար  
տարիներ սպասելով, վերջապէս սոյն  
թուի նոյեմբեր ամսում յաղորդուեց տե-  
ղում ձիւ գեղատան բացումը ամբողջ  
Փամբակի համար: Դեղատունը պէտք  
է կառավարէ մի բժիշկ երկու ֆելդ-  
շերով: Նրանք արդէն այստեղ են: Ինչ-  
պէս ասում են, շատով կանկենանք մի  
կին բժիշկ ևս: Դեղատան բացուելու  
պատճառը մասնաւորապէս եղել է պ.  
Չ. Անդրեանի, որը չնորհալու-  
թեան արժանի է:

ԱԽԱՅԻԱՍՏԻՑ.—Նոյեմաներն այս  
տեղ անտանիկ են. երկինքն ամպած է,  
շարունակ յարդաստ անձրէն է գալիս.  
աներևոյցապէս անձրենից կաթում են,  
բնակիչները չլինելով անձրեն, ոտի  
վրայ են անցկացնում, հաց ուտելու  
անգամ տեղ չեն գտնում. թիւթեղուց  
տանիք ունեցող տները հիւրընկալել են  
անձրեցի նեղուած ծանօթ բարեկա-  
մներին:

ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ՍԻՄՅԵՆՈՂՈՒՑ.—25 նոյեմբերին  
Հայր Միթիարմի առ մի գրեց քահա-  
նաների ձեռնադրութեան, սարկաւորի  
և ոտորին պաշտօնեաների սպասարու-  
թեանաւորներին ու նրանց հաստիքաւոր-  
քը, եկեղեցու շարժական ու անշարժ կա-  
լուածքները և տարեկան ելքն ու մուտքը:  
Յետոյ, եկեղեցու արագան անօթները  
գրելու ժամանակ, այն աւարկաները,  
որոնք նորամուտ են և բողոքողն ու  
տարին նմանելու անմիտ դիտարու-  
թեամբ և կամ թերեւ անգիտութեամբ  
մտցուած, հրամայեց վերցնել միանգա-  
մայն Վ.Տ. Կաթողիկոսի կարգադրու-  
թեան համաձայն Հայր սուրբն ուսաց,  
որ շուտով այդ մասին գրաւոր հրաման  
է կարգադրութիւն կըստացուի կոնսիս-  
տորիայի միջոցով: Աւայժմ սեղանի  
վրայից հրամայեց եօթնամյակահաւ աշ-  
տանակը վերցնել և տեղը հայկական  
սովորական շամադաներ ուղ ու ձախ  
շարել: վերցնել տեղից սեղանի վրայից  
այն սկիզբ, որ երեկ իբրեւ գարդ դը-

ՆԱՄԱԿԱՄԱՐԻՎԱՍՏԻՑ  
(Շոր-Դար-ի թղթակցից):  
ԲՈՒՏՈՆ, 1 դեկտ. (ն. ա.)  
Իրեթէ 15 տարիներէ ի վեր սկսաւ  
է յԱմերիկայ թափուել հայ գաղթական  
նաց հոտանք մը, գլխաւորաբար Հայաս-  
տանի ներսերից, մեծաւ մասամբ դի-  
ղացի դասակարգը, որոց թիւը կըհաս-  
նի 10,000-ի:

ընտանիքի ձգտումներին մէջ և տեղի  
տաին պալատական սարկացած բա-  
նաստեղծութեան: Բանաստեղծութիւնը  
թողեց իւր ազատ թիւիքը և արքայի  
ու արքայական դահլիշը սկսեց սո-  
ղունի պաշտօն կատարել, որովհետեւ  
Լուդովիկ ԺԻ-ը բանաստեղծների և  
երգիչների ոչ միայն մեկնեալն էր, այլ  
և նրանց Ապոլոնը, նրանց մուգան,  
որը ոչ միայն առատ թողակներ է նը-  
շտակում ամենին, այլ և պոետների  
արժանացնում բանաստեղծներից ամե-  
նայաջող չորսերթիւներին: Շատ սլորդ-  
է, որ այսպիսի միջնորդով մէջ բա-  
նաստեղծութիւնը պիտի կարգնէ իւր  
ըմբռնութիւնը և կատարելագոր-  
ծէր միայն արտաքին ձեւը, որովհետեւ  
նա այլևս ոգեկրութեան արկունք չէր,  
նա այլևս գործ չուէր բանաստեղծ-  
ներ արտի հետ, այլ՝ արդիւնք էր նը-  
րանց չորսերթիւ մտքի: Բուստին, որին  
շատ իրաւացի անուանում էին ժամա-  
նակակեցները L'égislateur du goût  
(ճաշակի օրէնդրի) շատ լաւ մարմնաց-  
նում է իւր մէջ այդ չըջանի բանաս-  
տեղծութեան այնպիսի կառու պատկե-  
րը: Նա բանաստեղծութիւնը համարում  
է արուեստ, և մինչև անգամ իւր «Art

ընտած էր մնում միշտ. նմանապէս  
վերցնել տեղից բնակ վրայ դրուած մա-  
նաստեղծներն ու մի արծաթաշէն ոչ-հա-  
նկեղեցուն նման կողապալը և թողեց  
միայն խաչ ու աւետարան և մէջտեղ  
մի փրկական պատկեր: Յետոյ նկա-  
սողութիւններ արեց որոց պատկեր  
ները վրայից կախուած արծաթէ արտե-  
րիկներին և բազուկներին մասին, որ  
օտարամուտ սովորութիւն է և հրաժա-  
րելիք: Պատարադի թափօրթափանա-  
սարկաւոր փոխանակ խաչվառն, իս-  
էր կրում, որ նորամուտ սովորութիւ-  
ն. պատարադի ժամանակ խաչվա-  
րանն: Ներկեցիկ խումբը փոխանակ  
րեմի առաջ կանգնելու, մինչև արեւ  
հրամայում էր դատուել կանգնել: Բաց  
կերտասարգ հայր սուրբը չտեղեց  
սխալն և հրամայեց մէջտեղում կանգնել  
և մինչև տեղում սպիտակ ժամաշաւիկ  
ներ կարել ու հաղել: Շատ և շա-  
ուրախայի է, որ հոգեւոր իշխանութի-  
նը իւր ստորադրեալներին պաշտօնա-  
վարութեան և յաղովրդի կարիքնե-  
ու պահանջներին մասին ձեռն առնելու  
թիւններ է ժողովում ձեռնհաս շըջի-  
կերտասարգ վարդապետներին ձեռնը-  
Բայց շատ ափսոս, որ այդ ընդհանուր  
տեղեկագիրը կազմող և մեր գործիքին  
վերահսկող անձերը մի երկու, երեք  
օր մնալով այս և այն հասարակու-  
թեան մէջ, չեն կարող ժողովրդի բոլոր  
խաւերի հետ չիւրել և ծանօթանա-  
լինչպէս հարկն է, և շատ ցանկալի էր,  
որ գտնէ մի շարքով մնային և տեղե-  
կան բոլոր հանդամանքները մի առ մի  
քննէին, ուսումնասիրէին. դրանով ա-  
տարակոյս մեծ բարեփոխութիւններ  
կըմտնէին մեր ժողովրդի մէջ և մեր  
հոգեւոր իշխանութիւնը ընդ միշտ կ'ա-  
զատուէր քահանայական, ծիսական ու  
հոգաւորական անվերջ կուխներից ու  
գանգաւորներից:

Այստեղից հայր սուրբը պիտի գնայ  
Ղաթաւոս Բաղդաս, Հին-Երթի, Թէղու-  
սիւս, Կերչ, Նաթթա, Նապատարիտ, Սե-  
ւաստապոլ և ապա Օդեսսայի վրայով  
Քիշնե, ուր պիտի ներկայացնէ իւր  
կազմած տեղեկագիրը թեմ. առաջնոր-  
դին:

poétique (Բանաստեղծական արուեստ)  
աշխատութեան մէջ կանաներ է Գե-  
կել, թէ ինչ օրէնքներին տակ պէտք է  
գնել ոգեկրութիւնը և ինչ կանոններով  
գրել բանաստեղծութիւնը:

Արտաքին ձեռքի և կանոնների մը  
չափումով վերապրում ֆրանսիական լի-  
զուել վերին տասնամիակի նրբութեան և  
կատարելագործութեան հասում. ա-  
կայն բանաստեղծութիւնը, ընդհանրա-  
պէս գրականութիւնը, սարկաւորով պա-  
լատին, բողոքողին կտրուեց ժողովրդից:  
Լուդովիկոս ԺԻ-ը դարեւ յաջոր-  
դեց ԺԸ-րդ դարը, երբ հին Եւրոպ. տե-  
րող ժողովրդիւնը վերացաւ ժողովրդ-  
դի վրայից, որովհետեւ այդ ժողովրդ-  
դի հոգին ու մարմինը ճնշող նախ-  
կին չըջանի երեք աստուածները՝ պա-  
լատը, արկաւորապետին և հոգեւորա-  
կանութիւնը միտնուածից բնական իրենց  
բարձրութիւնից: Վրայէն անխնայ  
ժողովում էր հոգեկրականութիւնը և  
արտօնակող պատարագը, Բուստին մի  
չափում էր կրթութեան ծրագիրը, իսկ  
Մոնտեպէզօն՝ պատմութեան և կառա-  
վարութեան տեսութիւնները: Սրանց  
և իրենց հետեւողների գործը հարուած-  
ներն տակ ոչնչացաւ բռնութեանը, և

\*) Հասնելիս պարզապես սիկին, երաման, որի թարգմանությունը ներկայացվում է և հայոց բեմի վրայ:

